

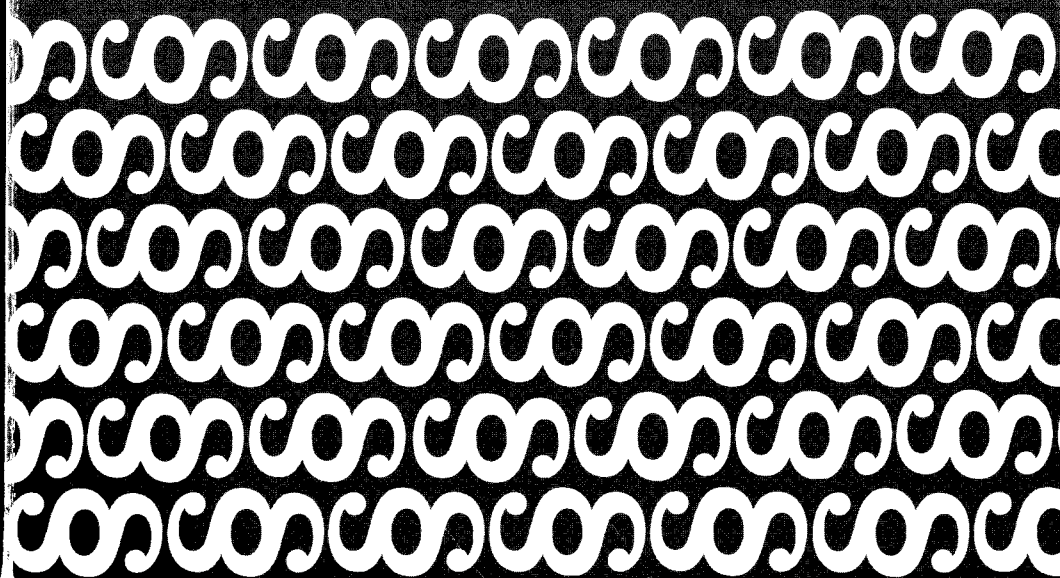
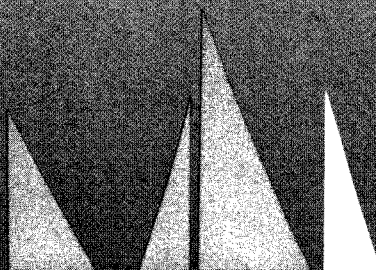
JOHN HEILBRUNN

KOMMENTERET

FERIELOV

Praktisk håndbog for
lønmodtagere, arbejdsgivere og
andre der administrerer
ferieloven

➤ Fremad

- 2.7.9: Bevillingsindehavere og forpagtere 43
- 2.7.10: Franchising 43
- 2.7.11: Aktie- eller anpartsselskaber, hvor medarbejdere ejer aktier/anpartar 44
- 2.8: Hvem er arbejdsgiver? 45
- 2.8.1: Generelle betragtninger 45
- 2.8.2: Arbejdsformidlere 46
- 2.8.3: Institutionsskift - arbejdspladser i samme regi 46
- 2.8.4: Virksomhedsoverdragelse 47
- 2.9: Oversigt 49

Kapitel 3: Ferielovens territoriale afgrænsning (geografisk afgrænsning og parternes nationalitet) 51

- 3.1: Indledende bemærkninger 51
- 3.2: Arbejdsstedets beliggenhed 51
- 3.3: Parternes nationalitet 52
- 3.4: Arbejdsmarkedets internationalisering 53
- 3.4.1: Indledende bemærkninger 53
- 3.4.2: Generelt 54
- 3.4.3: Stedet, hvor arbejdet udføres 55
- 3.4.4: Udstationering 55
- 3.4.5: Udenlandske arbejdsgivere 57
- 3.4.6: Grænsegængere 58
- 3.5: Diplomater og organisationer med eksserritorialitet samt lønmodtagere ansat dér 58
- 3.5.1: Danske repræsentationer i udlandet 58
- 3.5.2: Udenlandske ambassader i Danmark 58
- 3.5.3: Andre internationale organisationer 60

Kapitel 4: Optjening af ferie i ubrudt beskæftigelse og i kortvarige arbejdsforhold 61

- 4.1: Indledning 61
- 4.2: Lovgrundlaget 61
- 4.3: Begreberne 62

- 4.1: Feriens længde 63
- 4.1.1: Begrebet »beskæftigelse« 63
- 4.1.2: Særligt om beskæftigelse af kortere varighed 63
- 4.1.3: Ubrudt beskæftigelse på arbejdsfordeling eller på deltid (med ret til arbejdsløshedsdagpenge for hele dage) 65
- 4.1.4: Særlige forhold, der begrundet afvigelse fra hovedreglen i § 6, stk. 1. 66
- 4.5: Optjening af feriefrihed, når lønmodtageren nok er i beskæftigelse, men ikke udfører arbejde for arbejdsgiveren 67
- 4.5.1: Ferie efter ferieloven 67
- 4.5.2: Sygdomsperioder 68
- 4.5.3: Fravær på grund af tilskadekomst i virksomheden (arbejdsulykker) 71
- 4.5.4: Særligt om ansvarsgrundlaget ved sygdom og arbejdsulykker 71
- 4.5.5: Barsel 72
- 4.5.6: Strejke 72
- 4.5.7: Arbejdsfri opsigelsesperiode 73
- 4.5.8: Lønmodtagere i flere parallelle ansættelsesforhold 74
- 4.6: Suppleringsferie 75

Kapitel 5: Betingelserne for at holde ferie med løn samt om ferielønnens størrelse 76

- 5.1: Indledning 76
- 5.2: Lovgrundlaget 76
- 5.3: Ferielovens betingelser og forudsætninger 77
- 5.4: Størrelsen af den løn, som skal betales under ferien 79
- 5.4.1: Over- og merarbejde 79
- 5.4.2: Problemer ved afgrænsning af bijob kontra løsning af opgaver som et led i varetagelse af

- hovederhvervet 80
- 5.4.3: Kort om fast påregnelige tillæg 82
- 5.4.4: Særligt om barselsorlov 83
- 5.4.5: Om ansættelsesforhold, hvor lønmodtageren ud over løn får kost og/eller logi (fri bolig) eller andre former for vederlag i andet end penge 83
- 5.4.6: Særligt om de lønmodtagergrupper, som antages at holde ferie med løn 84
- 5.5: Anvendelse af fradragsreglen ($1/25$) ved afholdelse af feriedage uden optjent ferieløn 85
- 5.6: Ferietillægget 87
- 5.7: Særligt om arbejdsændringer og fast påregnelige tillæg 87
 - 5.7.1: Ændringer i arbejdstiden 88
 - 5.7.2: Fast påregnelige tillæg 89
 - 5.7.3: Nedsættelse af arbejdstidsnormen (fuldtidsbegrebet) 91

Kapitel 6: Feriegørelsens størrelse 92

- 6.1: Indledning 92
- 6.2: Lovgrundlaget 92
- 6.3: Hvordan afgrænses begrebet »løn«? 94
 - 6.3.1: Løn udmålt på »almindelig vis« - time-, uge-, fjortendagesløn, månedsløn, årshonorar og lign. 94
 - 6.3.2: Særlige lønformer 95
 - 6.3.3: For meget udbetalt vederlag 95
 - 6.3.4: Lønstatning 96
 - 6.3.5: Lønnen består helt eller delvis af naturalier 97
- 6.4: Løntillæg og lønningsandele 98
 - 6.4.1: Regelgrundlaget 98
 - 6.4.2: Af hvilke tillæg skal der beregnes feriepenge? 98

- 6.4.2.1: Løn kontra omkostningsdækkende ydelser 99
- 6.4.2.2: Indkomstskattepligten 101
- 6.4.2.3: Særligt om lønmodtagere med vekslende arbejdssted 101
- 6.4.2.4: Ligningsmæssige fradrag 102
- 6.4.3: Fri bil, kørselsgodtgørelse og befordringsgodtgørelse 103
- 6.4.4: Bonus, gratiale, tantieme, årshonorar og overskudsdeling 104
- 6.4.5: Feriepenge af lønmodtagerens bidrag til pensionsordninger, herunder Arbejdsmarkedets Tillægspension og Arbejdsmarkedets Uddannelsesfond 105
- 6.5: Den tidsmæssige afgrænsning af løngrundlaget 105
 - 6.5.1: Optjeningstidspunkt kontra udbetalingstidspunkt 106
 - 6.5.2: Beregning af feriegørelse ved sygdom og fravær på grund af arbejdsulykker m.v. 107
 - 6.5.2.1: Beregningsgrundlaget 107
 - 6.5.2.2: Begrænsning til højst 4 måneder 107
 - 6.6: Ferietillægget feriegørelse med 12 % 108
 - 6.6.1: Ferietillægget 108
 - 6.6.2: Feriegørelse i stedet for ferie med løn 108
 - 6.7: Feriegørelse ved fratræden 110
 - 6.7.1: Beregningsperiode 110
 - 6.7.2: Afkøringsregler 111
 - 6.7.3: En beregningsmodel 111
 - 6.7.4: Særligt om beregning af feriegørelse for lønmodtagere, der under ansættelsen har optjent feriegørelse løbende efter ferielovens § 14, stk. 2 112

Kapitel 7: Ret til afholdelse af ferie 114

- 7.1: Indledning 114
- 7.2: Lovgrundlag og terminologi 114
- 7.3: De tidsmæssige rammer 116
 - 7.3.1: De overordnede tidsmæssige rammer 116
 - 7.3.2: Ferieåret 117
 - 7.3.3: Feriens placering i ferieåret 118
 - 7.3.3.1: Placering af hovedferien 118
 - 7.3.3.2: Placering af restferien 119
 - 7.3.3.3: Særlige persongrupper 119
 - 7.3.4: Placering på sønehelligdage m.v. 121
 - 7.3.5: Placering af ferien på arbejdsdage/tjenestedage og arbejdsfri dage 121
- 7.4: Feriens iværksættelse 122
 - 7.4.1: Forhandling af spørgsmålet om ferietidspunktet 123
 - 7.4.2: Varslingsreglerne 124
 - 7.4.2.1: Situationer, hvor varslingsreglerne fraviges 124
 - 7.4.2.2: Annullation/udskydelse af aftalt/planlagt ferie 126
 - 7.4.3: Sammenstød mellem reglerne om placering af hovedferien og overholdelse af varslingsreglerne 127
 - 7.4.4: Særligt om afholdelse af suppleringsferie 127
- 7.5: Særlige problemstillinger i forbindelse med den praktiske placering og afvikling af ferien 128
 - 7.5.1: Den konkrete udregning og placering af ferien 128
 - 7.5.1.1: Arbejde i turnus 129
 - 7.5.1.2: Ferie i andet end dage 131
 - 7.5.1.2.2: Særligt om afholdelse af optjent ferie og suppleringsferie 133
 - 7.5.2: Feriehindringer 134

- 7.5.2.1: Sygdom 134
 - 7.5.2.1.1: Hvornår medfører sygdom, at lønmodtageren anses som forhindret i at holde ferie? 134
 - 7.5.2.1.2: Virkningen af, at indtrådt sygdom anses som feriehindring 136
- 7.5.2.2: Barsel 137
- 7.5.2.3: Arbejdskonflikter 138
- 7.5.2.4: Andre hindringer 138
- 7.5.3: Adgangen til at tage arbejdet med på ferien 140
- 7.5.4: Særligt om afvigelse fra reglerne om placering af ferien grundet sæsonmæssige forhold 140
- 7.6: Særligt om kollektiv ferielukning 141
 - 7.6.1: Adgangen til samlet ferielukning 141
 - 7.6.2: Julelukning 141
 - 7.6.3: Kort om lærlinge og kollektiv ferielukning uden for ferieperioden 142
- 7.7: Ferie og opsigelse 142
 - 7.7.1: Opsigelse og hovedferien 142
 - 7.7.1.1: Formålet med ferielovens § 10, stk. 2 143
 - 7.7.1.2: Hvornår beskytter reglen lønmodtageren mod ferie i opsigelsesperioden? 144
 - 7.7.1.3: Hvornår beskytter reglen ikke lønmodtageren mod ferie i opsigelsesperioder, uanset opsigelsesvarslets længde? 145
 - 7.7.1.4: Lønmodtagerens samtykke 145
 - 7.7.1.5: Fritstilling (arbejdsfri opsigelsesperiode) 146
 - 7.7.1.6: Funktionærlovens § 16 147
 - 7.7.1.7: Fravigelse fra 3-måneders-varslet på grund af »særlige omstændigheder« 147
 - 7.7.2: Problemerne i forbindelse med opsigelsesvarsler på over 3 måneder sammenholdt med funktionærlovens § 3, stk. 2 148
 - 7.7.2.1: Grundlæggende regler og principper 148
 - 7.7.2.2: Konsekvenser og mulige skridt inden for den

- gældende lovgivning/retilstand 150
- 7.7.3: Restferien 151

Kapitel 8: Afregning og udbetaling af feriegodtgørelse 152

- 8.1: Indledning 152
- 8.2: Regelgrundlaget 153
- 8.3: Indbetaling (»afregning«) af feriegodtgørelse 154
 - 8.3.1: Indbetaling til FerieGiro 154
 - 8.3.1.1: Indledende bemærkninger 154
 - 8.3.1.2: Opkrævnings- og rykkersystemet 155
 - 8.3.1.3: Inddrivelse af restancer 156
 - 8.3.1.4: Arbejdsdelingen mellem FerieGiro og Arbejdsmarkedets Feriefond 156
 - 8.3.2: Andre afregningsformer 157
- 8.4: Udbetaling af feriegodtgørelse 158
 - 8.4.1: Udbetaling af feriegodtgørelse før ferieåret 159
 - 8.4.2: Udbetaling af feriegodtgørelse i ferieåret 161
 - 8.4.2.1: Udbetaling ved ferieårets begyndelse 161
 - 8.4.2.2: Særligt om »grænsegængere« 162
 - 8.4.2.3: Udbetaling af feriegodtgørelse ved afholdelse af ferien 163
 - 8.4.2.4: Særligt om attestation 164
 - 8.4.2.5: Særlige problemer i forbindelse med attestation af feriebevis 165
 - 8.4.3: Udbetaling af feriegodtgørelse i løbet af ferieåret uden at ferien holdes 167
 - 8.4.4: Udbetaling og andend anvendelse af uhævet feriegodtgørelse efter ferieåret (feriefonde) 168
 - 8.5: Udbetaling ved dødsfald 170
 - 8.6: Forholdet til de offentlige understøttelsessystemer 170
 - 8.7: Renter af feriegodtgørelsen og morarenter ved

- forsinket indbetaling til FerieGiro 172
- 8.8: Beskatning af feriepenge 173
 - 8.8.1: Beskatning af feriegodtgørelse 173
 - 8.8.2: Beskatning af løn under ferie og ferietillæg 175
 - 8.8.2.1: Lønmodtagere, der vælger at overgå fra ferie med løn til at holde ferie med optjent feriegodtgørelse 175
 - 8.8.2.2: Lønmodtagere, der holder ferie med løn og ferietillæg 175
 - 8.8.3: Beskatning af feriepenge ved fratræden 176
 - 8.8.3.1: Lønmodtagere, der holder ferie med optjent feriegodtgørelse 176
 - 8.8.3.2: Lønmodtagere, der holder ferie med løn 176

Kapitel 9: Fravigelse af ferielovens hovedsystem 178

- 9.1: Indledning 178
- 9.2: Regelgrundlaget 179
- 9.3: Videregående ferierettigheder 180
- 9.4: Ferieregulatorer 180
- 9.5: Ferieoverenskomster 181
 - 9.5.1: Grundlæggende krav 182
 - 9.5.2: Overenskomster på hovedorganisationsniveau 183
 - 9.5.3: Ferieoverenskomster mellem arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer inden for fag eller faglige områder 183
 - 9.5.4: Ferieoverenskomster på virksomhedsniveau 184
 - 9.5.5: Særlige problemstillinger: Overenskomsters og regulatorers rækkevidde m.v. 185
 - 9.5.6: Ferielovkontorets godkendelsesprocedure 188
- 9.6: Forholdet til ferieloven og afgørelse af tvister 189
- 9.7: Regler for lærlinge og EFG-elever 190

- 9.7.1: Generelle bemærkninger 190
- 9.7.2: Uddannelsesaftalens begyndelse 190
- 9.7.2.1: Aftalens begyndelse midt i et ferieår (jf. ferielovens § 7, stk. 3) 190
- 9.7.2.2: Feriepenge optjent hos tidligere arbejdsgivere 191
- 9.7.3: Det 1. og 2. hele ferieår i læretiden 191
- 9.7.4: Det 3. ferieår 192
- 9.7.5: Uddannelsesaftalens ophør 192
- 9.7.5.1: Fratræden ved endt læretid/praktik 192
- 9.7.5.2: Afbrydelse af læreforholdet 193
- 9.7.5.3: Ansættelsesforholdet fortsætter hos arbejdsgiveren efter endt uddannelse 194
- 9.7.6: Skift af læreplads/praktikplads (kombinationsaftaler) 194
- 9.7.7: Sygdom/barsel i løbet af læretiden 195
- 9.7.8: Andre uddannelsesforhold 196

Kapitel 10: Ferielovens regler om sanktioner m.v. 197

- 10.1: Indledning 197
- 10.2: Regelgrundlaget 198
- 10.3: Feriepligtens tilsidesættelse 199
- 10.3.1: Lønmodtageren har lønnet beskæftigelse i ferien 199
- 10.3.2: Aftaler om afkald på feriepenge 201
- 10.3.3: Overdragelse af beviser på optjent feriegodtgørelse 202
- 10.4: Retsforfølgning, tilbageholdelse og modregning i feriepenge 202
- 10.4.1: Ydelser til det offentlige 203
- 10.4.2: Ydelse af betalt ferie ud over ferielovens regler 203
- 10.4.3: Feriegodtgørelse inkluderet i lønnen/ydet kontant 204
- 10.4.4: Modregning 205

- 10.5: Forældelse 206
- 10.5.1: Forældelsesreglen i ferielovens § 21 206
- 10.5.2: Forældelse af krav på udbetaling af uhævet feriegodtgørelse 207
- 10.6: Strafansvar 208
- 10.6.1: Undladelse af at yde feriepenge til lønmodtagere 208
- 10.6.2: Straf for overtrædelse af reglerne i § 23 210
- 10.6.3: Overtrædelse af pligten til at indberette og indbetale feriegodtgørelse til FerieGiro 210
- 10.7: Rekurs 210

Kapitel 11: Optjening og afholdelse af ferie for personer, der aftjener værnepligt m.v. 212

- 11.1: Indledning 212
- 11.2: Optjening af ferie og feriepenge under aftjening af militær eller civil værnepligt 212
- 11.3: Afholdelse af ferie i forbindelse med aftjening af værnepligt/militærtjeneste 214
- 11.3.1: Betalt ferie optjent under aftjening af værnepligt 214
- 11.3.2: Betalt ferie optjent i det civile liv inden aftjening af værnepligt 215
- 11.4: Afholdelse af ferie under genindkaldelse 215
- 11.5: Militærtjeneste som feriehindring 216
- 11.6: Attestation af feriebeviser 217

Kapitel 12: Praktiske råd og vink 218

- 12.1: Indledning 218
- 12.2: Hvad skal lønmodtageren gøre? 218
- 12.3: Hvornår skal lønmodtager/arbejdsgiver henvende sig til: ... 219
- 12.4: Praktiske råd 221

Noter 223

Anvendte forkortelser 223

Bilag 1: Ferieloven 333

Bilag 2: Arbejdsministeriets bekendtgørelse om feriegodtgørelse
(FerieGiro) 345

Bilag 3: Industriministeriets bekendtgørelse om ferieregler for søfa-
rende. 355

Stikordsregister 365

Register over personer opdelt på stillingskategorier 375

Forord

1988 var et jubilæumsår for ferieloven. Den fyldte 50 år. Jubilæet blev imidlertid ikke festligholdt hverken fra politisk hold eller i de faglige organisationer. Tværtimod!

Arbejdsministeren har længe talt om, at ferieloven var forældet, at den var »formynderisk«, og at »lønmodtagernes feriepenge nu lå borte i deres egne lommer«. Så efter et par års tid med rumlen i horisonten nedsatte arbejdsministeren i foråret 1989 et ferielovudvalg, som ud fra et ret præcist kommissorium smøgede ærmerne op og tog gang med sit lovforberedende arbejde.

Læseren vil efter disse oplysninger meget naturligt spørge, hvorfor jeg så har udarbejdet denne bog. Hvorfor ikke vente til den nye lov er vedtaget og skal til at fungere?

Svaret er enkelt nok: Netop det lovforberedende arbejde har givet mig anledning til at gøre det, som længe har været påkrævet, nemlig at gennemskrive en kommenteret ferielov og indarbejde ny praksis og svar på de talrige problemer, som man i Ferielovkontoret daglig bliver konfronteret med.

Den statslige instans, der endnu i dag er helt central i administration og fortolkning af ferieloven, Ferielovkontoret i Direktoratet for Arbejdstilsynet, bygger sit arbejde på tidligere fyldige kommenterede ferielove og desuden på administrative afgørelser og domspraksis. Det centrale værk har i mange år været den kommenterede ferielov ved Lise Kofoed, senest revideret ved Lisbeth Løllike. Denne bog er et fremragende værk, men det må nok erkendes, at den i dag er noget mangelfuld og måske bærer præg af tilføjelser snarere end udlægning. Dette forhold gør ofte bogen svært tilgængelig for praktikere, tillidsfolk, fagforeningsfolk, advokater m.v.

Den foreliggende bog skulle gerne råde bod på nogle af de behov for en fornyelse, som længe har stået på mange praktikers og admi-

mentatorer, omfattede. Den bygger naturligvis på Den kommenterede Ferielov, 6. udgave ved Lisbeth Løllike, men den er samtidig gennemarbejdet og fuldstændig reorganiseret.

Da nogen af den praksis og mange af de principper, som den gældende ferielov bygger på, også vil være væsentlige fortolkningsbidrag. Herover, er denne bog et forhåbentlig godt grundlag for en forståelse af en kommende ferielov, der så langsomt skal skabe sit eget liv i kraft af afgørelser, principudtalelser m.v.

Endelig skal det påpeges her, at den kommende ferielov bl.a. på grund af bevarelsen af systemet med optjeningsåret og det forskudte ferieår tidligst må formodes at få virkning om et par år. Denne bog får derfor efter al sandsynlighed sin fulde berettigelse mindst et par år frem i tiden.

Jeg vil rette en tak til alle mine kolleger i Ferielovkontoret, der er kommet med mange gode råd og bidrag, og som på mange måder har været drivkraften bag mange af de afgørelser, der i dag giver gode fortolkningsbidrag til en forståelse af ferieloven.

En særlig tak skal gå til Lisbeth Di Maria, der med utrættelig tålmodighed har gennemgået de forskellige udkast og med den udenforståendes øjne har kunnet bidrage til en bog, der forhåbentlig er forståelig også uden for den juridiske verden. Desuden en tak til fuldmægtig Edith Jager Andersen, der har bistået med udvælgelse og systematisering af doms- og administrative afgørelser, og som har været en god kritiker undervejs, samt til stud. jur. Flemming Frandsen, der både under den praktiske/faglige redigering af bogen og ved udarbejdelse af stikordsregister har udført et værdifuldt stykke arbejde.

København, februar 1990.

John Heilbrunn.

Praktiske bemærkninger

I denne bog har jeg valgt at anvende forskellige mere dagligdags betegnelser og udtryk, end de, der står i ferieloven.

Når Ferielovkontoret, som er beliggende i Direktoratet for Arbejdstilsynet, omtales, er det ikke, fordi denne administrative instans nævnes en eneste gang i selve ferieloven eller de administrative regler, som er udstedt af Arbejdsministeren. I loven og bekendtgørelsen bruges udtrykket »Direktoratet for Arbejdstilsynet« eller »direktøren for Arbejdstilsynet«, men direktøren kan selvsagt ikke selv overkomme at nævne alle de afgørelser, som man efter loven har givet ham æren af at nævne. Han har derfor delegeret sin kompetence til Ferielovkontoret, som derfor er den helt centrale administrative instans i administration og fortolkning af ferieloven.

Jeg har endvidere af nemheds grunde valgt at bruge det lidt uautoriserede betegnelser for dele af ferien »hovedferie« og »restferie«, selv om ferieloven har en meget mere knudret måde at beskrive de første 18 feriedage og ferie ud over 18 feriedage.

Betegnelsen »feriepenge« bruges bredt og dækker både ferie med løn, ferietillæg og feriegodtgørelse.

Begrebet »feriebevis« bruges som en samlebetegnelse for feriepostgiroanvisning, feriekort, feriemærkebog eller anden skriftlig dokumentation for optjent betalt ferie.

John Heilbrunns kommentarer til ferieloven sigter først og fremmest mod at være en hjælp i det daglige arbejde over alt hvor loven skal bruges. Det gælder f.eks. arbejdspladser, organisationernes service over for deres medlemmer, advokater, revisorer, offentlige myndigheder og andre steder, hvor man har brug for at kende ikke bare lovens tekst, men også en a'jourført praksis.

John Heilbrunn, som er cand.jur. fra 1976, har i mange år arbejdet i Arbejdstilsynets Ferielovkontor. Her har han i konstant dialog med kolleger og kunder opnået en betydelig viden om loven. Udgangspunktet har været praktiske spørgsmål - både de enkle og ofte tilbagevendende, og de specielle og komplicerede.

John Heilbrunn er desuden sekretær i Arbejdsministeriets ferielovsudvalg, som blev nedsat i det sene forår 1989. Ved udarbejdelsen af bogen har han haft mulighed for at anvende viden og synepunkter fra udvalgsarbejdet.

Udgivelsesstedet i København er forlaget Jurist og Juristforlaget, som har udgivet alle de tidligere udgaver af bogen. Udgivelsesstedet i København er forlaget Jurist og Juristforlaget, som har udgivet alle de tidligere udgaver af bogen.